

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ԴԱՏԱՐԱՆ
Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ**

Հայցային վաղեմություն կիրառելու միջնորդությունը մերժելու և
քաղաքացիական գործի քննությունը վերսկսելու մասին

«19» մայիսի 2023թ.

ք.Երևան

ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանը՝

Նախագահությամբ դատավոր՝ Կարապետ Բադալյանի

Քարտուղարությամբ՝ Զուլիանա Պետրոսյանի

Մասնակցությամբ՝

Հայցվոր՝ ՀՀ Գլխավոր դատախազության
պետական շահերի պաշտպանության

Վարչության դատախազ՝ Աղավնի Մադոյանի

Երրորդ անձ՝

«Ուիլիամս Ինկորպորացիա» ՍՊԸ

ներկայացուցիչներ, փաստաբաններ Գևորգ Պողոսյանի, Սպարտակ Գինոսյանի

Երրորդ անձ՝

Աիդա Սամսոնյանի

ներկայացուցիչ, փաստաբան Լուիզա Հովհաննիսյանի

Պատասխանողներ՝

Սամվել Մայրապետյանի,

Արսեն Արզումանյանի

Ներկայացուցիչ, փաստաբան՝ Ալեքսանդր Սիրունյանի

դռնբաց դատական նիստում քննելով թիվ ՀԿԴ/0067/02/22 (նախկինում՝ թիվ ԿԴ2/2846/02/19)
քաղաքացիական գործով հայցային վաղեմություն կիրառելու վերաբերյալ պատասխանողներ
Սամվել Մայրապետյանի, Արսեն Արզումանյանի ներկայացուցիչ միջնորդությունը հայցային
վաղեմություն կիրառելու մասին.

Պ Ա Ր Զ Ե Ց

1. Դատավարական նախապատմություն

ՀՀ գլխավոր դատախազությունը հայցադիմում է ներկայացրել ՀՀ Կոտայքի մարզի
առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան ընդդեմ ՀՀ Կոտայքի մարզպետարանի,
Անահիտ Օնիկի Առաքելյանի, Սամվել Հովհաննեսի Գրիգորյանի, Մարտուն Սարգիսի
Մաթևոսյանի, Իշխան Արշավիրի Վարդանյանի, Սամվել Ալեքերտի Մայրապետյանի, Արսեն Լևոնի
Արզումանյանի, երրորդ անձ՝ Նիկիտա Ավետիկի Աբրահամյանի, «Ուիլիամս Ինկորպորացիա»
ՍՊԸ-ի, Աիդա Մուխալեհի Սամսոնյանի. ՀՀ Նաղաաստոհի Լուսինեի՝ աճուրդողներին անմասնե

Քաղաքացիական գործին տրվել է թիվ ԿԴ2/2846/02/19 համարը, և Կոտայքի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Մ.Գևորգյանի 08/01/2020 թվականի որոշմամբ հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ:

Թիվ ԿԴ2/2846/02/19 քաղաքացիական գործը 10/12/2021 թվականին վերամակագրվել է նույն դատարանի դատավոր Ա.Մուշեղյանին և դատարանի 19/01/2022 թվականի որոշմամբ քաղաքացիական գործն ընդունվել է վարույթ:

Դատարանի 09/11/2022 թվականի՝ «Գործը ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի քննությանը հանձնելու մասին» որոշման հիման վրա թիվ ԿԴ2/2846/02/19 քաղաքացիական գործն ըստ ենթակայության հանձնվել է ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանին:

Հակակոռուպցիոն դատարանում թիվ ԿԴ2/2846/02/19 քաղաքացիական գործին տրվել է նոր՝ թիվ ՀԿԴ/0067/02/22 համարը, և այն 13/12/2022 թվականին հանձնվել է դատավոր Կ.Բադալյանի աշխատակազմին:

14/12/2022 թվականի Դատարանի որոշմամբ թիվ ՀԿԴ/0067/02/22 քաղաքացիական գործը ընդունվել է վարույթ և նշանակվել է նախնական դատական նիստ:

03/02/2023 թվականի դատական նիստի ընթացքում Երրորդ անձ «Ուիլիամս ինկորպորացիա» ՍՊԸ ներկայացուցիչը և Երրորդ անձ Աիդա Մուխայելի Սամսոնյանի ներկայացուցիչ Լուիզա Ռաֆիկի Հովհաննիսյանը հայցային վաղեմություն կիրառելու միջնորդություններ են ներկայացրել:

Դատարանը հայցային վաղեմության միջնորդությունների կապակցությամբ ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին արձանագրային որոշում է կայացրել՝ սահմանելով ապացուցման ենթակա փաստերը, բաշխելով ապացուցման պարտականությունը և ապացույց կամ ապացույց ձեռքբերելու միջնորդություն ներկայացնելու վերջնաժամկետը:

15/02/2023 թվականի դատական նիստում Երրորդ անձ Աիդա Մուխայելի Սամսոնյանի ներկայացուցիչ Լուիզա Ռաֆիկի Հովհաննիսյանը միջնորդություն է ներկայացրել Սահմանադրական դատարան դիմելու մասին, որի վերաբերյալ Դատարանը 17/02/2023 թվականին առանձին դատական ակտով որոշում է կայացրել և միջնորդությունը մերժել է:

03/03/2023 թվականին հրավիրված դատական նիստում Երրորդ անձ Աիդա Մուխայելի Սամսոնյանի ներկայացուցիչ Լուիզա Ռաֆիկի Հովհաննիսյանը դատարանին բացարկ է ներկայացրել, որը դատարանի նույն օրը կայացված որոշմամբ մերժվել է:

03/03/2023 թվականի դատական նիստում Դատարանը շարունակել և ավարտել է հայցային վաղեմության միջնորդությունների քննությունը, դատական ակտով հրապարակման օր է նշանակել 10/03/2023 թվականը:

Դատարանի 10/03/2023 թվականի որոշմամբ Երրորդ անձ «Ուիլիամս ինկորպորացիա» ՍՊԸ ներկայացուցչի և Երրորդ անձ Աիդա Մուխայելի Սամսոնյանի ներկայացուցիչ Լուիզա Ռաֆիկի Հովհաննիսյանի հայցային վաղեմություն կիրառելու վերաբերյալ միջնորդությունները մերժվել են:

26/04/2023 թվականի դատական նիստում պատասխանողներ Սամվել Մայրապետյանի և Արսեն Արզումանյանի ներկայացուցիչ, փաստաբան Ա.Սիրունյանը ներկայացրել է հայցային վաղեմություն կիրառելու վերաբերյալ միջնորդություն:

Հայցային վաղեմության միջնորդության կապակցությամբ դատարանն արձանագրային որոշում է կայացրել ապացուցման պարտականությունը բաշխելու մասին՝ սահմանելով ապացուցման ենթակա փաստերը և ապացուցման պարտականությունը կրող կողմերին:

12/05/2023 թվականի դատական նիստում Դատարանը շարունակել և ավարտել է հայցային վաղեմություն կիրառելու միջնորդության քննությունը և դատական ակտի հրապարակման օր է նշանակել 2023 թվականի մայիսի 19-ը:

Հայցային վաղեմություն կիրառելու միջնորդություն և դիրքորոշում

Ներկայացված հայցը ենթակա է մերժման հայցային վաղեմության ժամկետը լրանալու կապակցությամբ: Մասնավորապես, վիճարկվող աճուրդը տեղի է ունեցել 2007 թվականին: Սույն գործով հայցը հարուցվել է 2021 թվականին, այսինքն 14 տարի հետո: Այսինքն հայցային վաղեմության ժամկետը լրացել է:

Ակնկալվում է հայցվոր դատախազի առարկությունը, ըստ որի՝ դատախազը այդ աճուրդի մասին նոր է իմացել: Այդ կապակցությամբ անհրաժեշտ է նշել, որ անկախ նրանց հայցը ստորագրել է դատախազը, վարչապետը կամ մարզպետը Հայաստանի Հանրապետությունը առնվազն ի դեմս Կառավարության, Կոտայքի մարզպետարանի և Կադաստրի կոմիտեի այդ աճուրդի և դրա արդյունքների մասին գիտեր:

Դատախազն ինքնուրույն հայցվոր չէ և նյութաիրավական ինքնուրույն շահ չունի:

1. Սահմանադրության 176 հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ դատախազությունն օրենքով սահմանված բացառիկ դեպքերում և կարգով պետական շահերի պաշտպանության հայց է հարուցում դատարան:

2. «Դատախազության մասին» օրենքի 29 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ Դատախազը պետական շահերի պաշտպանության հայց է հարուցում հետևյալ բացառիկ դեպքերում, երբ՝

1) իր լիազորություններն իրականացնելիս հայտնաբերում է, որ պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինը, որին վերապահված է պետական շահերի պաշտպանությանն առնչվող տվյալ հարցերով հայց ներկայացնելը, իրազեկ լինելով պետական շահերի խախտման փաստի մասին, դատախազի կողմից հայց ներկայացնելու առաջարկություն ստանալուց հետո ողջամիտ ժամկետում հայց չի ներկայացրել, կամ

2) պետական շահերի խախտում է տեղի ունեցել այն հարցերով, որոնցով հայց ներկայացնելը օրենսդրությամբ վերապահված չէ որևէ պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմնի:

3. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 1790 Ն որոշմամբ հաստատված Կոտայքի մարզպետարանի կանոնադրության 7-րդ կետի համաձայն՝ մարզպետարանի աշխատակազմը դատարանում հանդես է գալիս որպես հայցվոր կամ պատասխանող և նույն կանոնադրության 23-րդ կետի համաձայն՝ մարզպետարանի աշխատակազմի ղեկավարը առանց լիազորագրի հանդես է գալիս որպես հայցվոր կամ պատասխանող:

4. Քաղաքացիական օրենսգրքի 303 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ վիճահարույց գործարքն անվավեր ճանաչելու պահանջը կարող են ներկայացնել սույն օրենսգրքում նշված անձինք, այսինքն գործարքի կողմ հանդիսացած մարզպետը:

5. Քաղաքացիական օրենսգրքի 1ին հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ պարբերության համաձայն՝ քաղաքացիական հարաբերությունների մասնակիցներն են՝ քաղաքացիները, իրավաբանական անձինք, Հայաստանի Հանրապետությունը և համայնքները: Քաղաքացիական շրջանառության սուբյեկտ դատախազ անունով գոյություն չունի:

6. Քաղաքացիական օրենսգրքի 128-րդ հոդվածի համաձայն՝ Հայաստանի Հանրապետությունը և համայնքները քաղաքացիական հարաբերություններում հանդես են գալիս քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց հետ հավասար հիմունքներով: Ինչպես կարող է Հայաստանի Հանրապետության անունից հանդես եկող հայցվորը ունենա արտոնյալ վիճակ, ասելով, որ դատախազը նոր է իմացել, մնացածների հետ ես գործ չունեմ:

7. Քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 2-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ քաղաքացիադատավարական հարաբերություններում Հայաստանի Հանրապետությունը հանդես է գալիս ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց հետ հավասար հիմունքներով:

8. Քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 41-րդ հոդվածի 1-ին և 3-րդ մասերի համաձայն՝ պետական մարմիններն իրենց լիազորությունների շրջանակներում իրավասու են դիմել դատարան պետության շահերի պաշտպանության հայցով, դատախազը պետական շահերի

Համաձայնե՞ք, որ դատարանում արտոնյալ հայցվորներ չեն լինում: Ի՞նչ է նշանակում, Հայաստանի Հանրապետությունը աճուրդի մասին գիտեր, իսկ դատախազը չգիտեր: Նման իրավիճակը վկայում է, որ սույն գործով դատարանում Հայաստանի Հանրապետությունը հենց արտոնյալ հայցվոր է, քանի որ ցանկացած պահի 15-20 տարի անց կարող է հայտարարել, որ իր պետական մարմին հանդիսացող դատախազը ինչ-որ բանի մասին չգիտեր, իսկ դա հակասում է Քաղաքացիական օրենսգրքի 1-ին, 128-րդ և Քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 2-րդ հոդվածի տրամաբանությանը և ոգուն:

Հայտնելով վերոգրյալը, խնդրել է ներկայացված հայցը մերժել:

Երրորդ անձեր «Ուիլիամս ինկորպորացիա» ՍՊԸ-ի և Աիդա Սամսոնյանի ներկայացուցիչները միացան միջնորդությանը:

Հայցվորի ներկայացուցիչն առարկեց հայցային վաղեմություն կիրառելու միջնորդության դեմ և խնդրեց այն մերժել:

Դատարանի պատճառաբանություններ և եզրահանգում

Քննելով միջնորդությունը՝ Դատարանը հանգեց հետևյալին.

Սույն գործով հայցվորը խնդրում է անվավեր ճանաչել 26/05/2007 թվականի հողամասի աճուրդները, որպես հետևանք անվավեր ճանաչել և կիրառել անվավերության հետևանքներ:

Այսինքն, հայցվորը վիճարկում է աճուրդ/գործարքի վավերությունը:

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 332 հոդվածի համաձայն՝ հայցային վաղեմության ընդհանուր ժամկետը երեք տարի է:

Նույն օրենսգրքի 333-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ Դատարանի որոշ տեսակների համար օրենքով կարող են սահմանվել հայցային վաղեմության ընդհանուր ժամկետի համեմատությամբ կրճատ կամ ավելի երկար հատուկ ժամկետներ:

Օրենսգրքի 317-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ Կրճատվող գործարքի անվավեր ճանաչման և դրա անվավերության հետևանքների կիրառման մասին հայցը կարող է ներկայացվել, եթե գործարքը կնքվել է բռնության կամ սպառնալիքի ազդեցության տակ, դրա դադարման օրվանից (313 հոդվածի 1-ին կետ) կամ այն օրվանից հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, երբ հայցվորն իմացել էր կամ պարտավոր էր իմանալ գործարքն անվավեր ճանաչելու համար հիմք ծառայող հանգամանքների մասին:

Նույն օրենսգրքի 335 հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ իրավունքի պաշտպանության մասին պահանջը դատարանը քննության է ընդունում հայցային վաղեմության ժամկետը լրանալուց անկախ, իսկ նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ դատարանը հայցային վաղեմությունը կիրառում է միայն վիճող կողմի դիմումով, որը պետք է տրվի մինչև դատարանի կողմից վճիռ կայացնելը: Հայցային վաղեմության ժամկետի լրանալը, որի կիրառման մասին դիմել է վիճող կողմը՝ հիմք է դատարանի կողմից հայցը մերժելու մասին վճիռ կայացնելու համար:

Վերը նշված հոդվածներից հետևում է, որ հայցային վաղեմության ժամկետն այն ժամանակահատվածն է, որն անձին հնարավորություն է տալիս դիմելու դատարան իր իրավունքների պաշտպանության հայցով: Այն դեպքում, երբ վիճող կողմը դիմում է ներկայացրել հայցային վաղեմություն կիրառելու վերաբերյալ, դատարանը, կիրառելով ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 335-րդ հոդվածի 2-րդ կետը, պետք է քննարկման առարկա դարձնի հայցային վաղեմության ժամկետի լրանալու հարցը: Հայցային վաղեմության ժամկետի լրացած լինելը հայցը մերժելու հիմք է, անկախ այն հանգամանքից, թե հայցը հիմնավոր է, թե՛ ոչ (տես ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2011թ. հուլիսի 29-ի թիվ ԵՔԴ/0085/02/08 որոշումը):

Քանի որ սույն գործով ներկայացվել է աճուրդի գործարքի անվավեր ճանաչելու պահանջ, ապա ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 317-րդ հոդվածի 2-րդ մասի ուժով կիրառելի հայցային վաղեմության ժամկետը մեկ տարի է այն օրվանից հետո, երբ հայցվորն իմացել էր կամ

Վճռաբեկ դատարանն արձանագրել է, որ այն դեպքում, երբ վիճող կողմը դիմում է ներկայացրել հայցային վաղեմություն կիրառելու վերաբերյալ, դատարանների օրակարգային խնդիրն է դառնում պարզել այն իրական ժամանակահատվածը, երբ հայցվորը հետամուտ է եղել իր իրավունքների դատական կարգով պաշտպանությանը (տես ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2014թ. նոյեմբերի 28-ի թիվ ԵԿԴ/0881/02/12 որոշումը):

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 337 հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ հայցային վաղեմության ժամկետի ընթացքն սկսվում է այն օրվանից, երբ անձն իմացել է կամ պետք է իմացած լիներ իր իրավունքի խախտման մասին: Այդ կանոնից բացառությունները սահմանվում են սույն օրենսգրքով և այլ օրենքներով:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ այն պարտավորությունների համար, որոնք կատարելու համար որոշված է որոշակի ժամկետ, հայցային վաղեմության ընթացքն սկսվում է այդ ժամկետի ավարտմամբ:

ԱՐԴ/4009/02/17 գործով 04/06/2021 թվականի որոշմամբ ՀՀ Վճռաբեկ դատարանն անդրադարձել է Դատախազության կողմից պետության գույքային շահերի պաշտպանության հայցերով հայցային վաղեմության ժամկետի հաշվարկի հարցին՝ վկայակոչելով նույն խնդրի վերաբերյալ իր բազմաթիվ նախկին որոշումներ:

Վճռաբեկ դատարանը հետևյալ դիրքորոշումն է հայտնել.

«...ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 337-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն՝ հայցային վաղեմության ժամկետի ընթացքն սկսվում է այն օրվանից, երբ անձն իմացել է կամ պետք է իմացած լիներ իր իրավունքի խախտման մասին: Այդ կանոնից բացառությունները սահմանվում են նույն օրենսգրքով և այլ օրենքներով:

ՀՀ վճռաբեկ դատարանը, անդրադառնալով վերը նշված հոդվածների վերլուծությանը, արձանագրել է, որ օրենսդիրը, ամրագրելով հայցային վաղեմության ընթացքի երեք տարվա ժամկետը, միաժամանակ սահմանել է նաև այդ ժամկետի հաշվարկի հարցը, այն է՝ հայցային վաղեմության ժամկետի ընթացքն սկսվում է այն օրվանից, երբ անձն իմացել է կամ պետք է իմացած լիներ իր իրավունքի խախտման մասին (տես Ռազմիկ Դարբինյանի ներկայացրած Դատել Դատաբողջանի թիվ ԵԵԴ/0723/02/09 քաղաքացիական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 02.04.2010 թվականի որոշումը):

Վերահաստատելով և զարգացնելով նախկինում արտահայտված իր իրավական դիրքորոշումները՝ ՀՀ վճռաբեկ դատարանը մեկ այլ որոշմամբ հարկ է համարել արձանագրել հետևյալը. ինչպես բխում է ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 337-րդ հոդվածի 1-ին կետի վերլուծությունից՝ օրենսդիրը հայցային վաղեմության ժամկետի ընթացքի սկիզբը կապել է ոչ թե իրավունքի խախտման պահի, այլ այն օրվա հետ, երբ անձն իմացել է կամ պետք է իմացած լիներ իր իրավունքի խախտման մասին: Օրենսդրի այս կարգավորումը բխում է այն տրամաբանությունից, ըստ որի՝ եթե անձն իր իրավունքի խախտման մասին չիմանա, ապա չի էլ կարող ձեռնամուխ լինել որևէ եղանակով՝ այդ թվում և հայց հարուցելու միջոցով իր խախտված իրավունքի պաշտպանությանը: Ընդ որում, հայցային վաղեմության ժամկետի ընթացքի մեկնարկի երկու նախապայմանների դեպքում էլ օրենսդիրը գործածել է «իմացել է» և «պետք է իմացած լիներ» արտահայտությունները, որոնց տրամաբանական մեկնաբանությունը հանգեցնում է այն հետևության, որ հայցային վաղեմության ժամկետի ընթացքն սկսվելու համար անհրաժեշտ է, որ հայցվորը հաստատապես իմանա կամ իմացած լինի իր իրավունքի խախտման մասին:

Վերոգրյալից բխում է, որ հայցային վաղեմության ժամկետի ընթացքը չի կարող սկսվել, եթե հայցվորին հասանելի տեղեկությունները նրան թույլ տան եզրակացնել միայն իր իրավունքի ենթադրյալ խախտման մասին: Իրավակիրառ պրակտիկայում շահագրգիռ անձը դատական պաշտպանության իր իրավունքն իրացնում է այն դեպքում, երբ համոզված է իր իրավունքի հաստատապես խախտման հարցում: Այլ կերպ ասած՝ շահագրգիռ անձը պետք է համոզված լինի իր իրավունքի խախտման հարցում՝ անկախ նրանից, թե իրականում իրավունքի խախտում տեղի ունեցել է, թե ոչ, ինչը դատարանի գնահատման առարկա է:

ՀՀ վճռաբեկ դատարանի դիրքարկմամբ շահագրգիռ անձի կողմից իր իրավունքի խախտման մասին հաստատապես իմանալու համար մեղսագանակ պետք է տեղադրվի հաստատման մեղադրանքը:

հայցվորը կարող է միայն ենթադրություններ անել իր իրավունքի հնարավոր խախտման մասին, ապա նա չի էլ կարող հստակ պահանջ ներկայացնել իր իրավունքի խախտման վերացման վերաբերյալ: Այսպիսով, օրենսդիրը հայցային վաղեմության ժամկետի ընթացքն սկսվելու իրավական հետևանքը պայմանավորել է հայցվորի կողմից ոչ թե իր իրավունքի խախտման մասին ենթադրելու հնարավորությամբ, այլ այդ խախտման մասին հավաստի կերպով իմանալու կամ իմացած լինելու փաստերով:

ՀՀ վճռաբեկ դատարանն ընդգծել է, որ հայցային վաղեմության ժամկետը կմեկնարկի այն օրվանից, երբ շահագրգիռ անձը տիրապետի անհրաժեշտ և բավարար տեղեկությունների՝ պարզաճ հայցադիմում դատարան ներկայացնելու համար (տե՛ս «Այանս պյուս» ՍՊԸ-ն ընդդեմ «ԱրմենՏել» ՓԲԸ-ի թիվ ԵԱԲԴ/4524/02/15 քաղաքացիական գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 04.06.2019 թվականի որոշումը):»:

Դատարանն արձանագրում է, որ հայցային վաղեմության ժամկետը մեկնարկում է այն օրվանից, երբ շահագրգիռ անձը տիրապետում է անհրաժեշտ և բավարար տեղեկությունների՝ պատշաճ հայցադիմում դատարան ներկայացնելու համար: Իսկ պետության գույքային շահերի պաշտպանության համար դատախազության՝ հայց հարուցելու իրավունքի ծագման պահը ճիշտ որոշելու համար պետք է պարզվի, թե որ օրվանից սկսած է դատախազությունը տիրապետում պետության գույքային շահի խախտման վերաբերյալ բավարար տեղեկությունների, ինչպես նաև իր տնօրինության ներքո ունենում է այդ խախտման փաստը հիմնավորող ապացույցների բավարար համակցություն:

Տվյալ դեպքում՝ պետության գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված սույն գործով հայցն ընդհանուր իրավասության դատարանում ստացվել է 04/02/2020 թվականին:

«Քրեական հետապնդում չիրականացնելու և քրեական գործով վարույթը կարճելու մասին» որոշումը թիվ 69100119 քրեական գործով ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության պետին առընթեր ՀԿԳ քննիչ Գ.Բեգոյանը ընդունել է 03/10/2019 թվականին: Որոշման գործառնք քրեական գործի հետ միասին որոշվել է ուղարկել քրեական գործի նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողություն իրականացնող դատախազին:

Քրեական գործով որպես վկա հողամասերի աճուրդային հանձնաժողովի քարտուղար Ռուդիկ Հովսեփյանը, հանձնաժողովի անդամ Մանվել Պետրոսյանը և հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ Լևոն Պետրոսյանը ցուցմունքներ են տվել այն մասին, որ աճուրդները փաստացի չեն կայացել, սակայն փաստաթղթավորումը կատարվել է, որի հիման վրա էլ հողամասերը գրանցվել են այս կամ այն անձի անունով:

Այսինքն, դատախազությունը պետության գույքային շահերի խախտման մասին անհրաժեշտ ու բավարար տեղեկությունների համակցության սկսվել է տիրապետել քննիչի որոշման և թիվ 69100119 քրեական գործի նյութերի ստանալով և դրանց օրինականությունը ստուգելու արդյունքում՝ ոչ շուտ, քան 03/10/2019 թվականին: Քանի որ հայցադիմումը դատարան ներկայացվել է 04/02/2020 թվականին, ապա պարզ է դառնում, որ հայցադիմումը դատարան ներկայացվել է տվյալ տեսակի գործերի համար օրենքով նախատեսված հայցային վաղեմության մեկամյա ժամկետի պահպանմամբ:

Ամփոփելով, Դատարանը եզրահանգում է, որ հայցային վաղեմություն կիրառելու միջնորդությունն անհիմն է և ենթակա է մերժման:

Հայաստանի Հանրապետության կողմից իր իրավունքների խախտման մասին դեռևս 2007 թվականին աճուրդների՝ օրենքի խախտումներով իրականացված լինելու մասին իմացած լինելու վերաբերյալ փաստարկները նույնպես անհիմն են, քանի որ չեն ներկայացվել ապացույցներ, որոնք վկայում են, որ 2007 թվականին առկա են եղել անհրաժեշտ ու բավարար տեղեկություններ իրավունքների խախտման մասին, որոնց տիրապետել է Հայաստանի Հանրապետությունը և դատախազությունը պետք է պետության շահերի պաշտպանության հայցը հարուցել ավելի վաղ, քան սույն գործով հայցադիմումը ներկայացրել է դատարան:

Ինչ վերաբերվում է ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 337-րդ հոդվածով սահմանված՝ երբ

որպես իրավունքի խախտման մասին իմացած լինելու կանխավարկած չեն կարող համարվել: Ավելին, ինչպես արդեն վերը վկայակոչված նորմին ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի կողմից բազմիցս տրված մեկնաբանություններն են վկայում, պետք է լինեն անհրաժեշտ ու բավարար տեղեկություններ, որոնց առկայության դեպքում անձը ոչ թե պետք է ենթադրի իր իրավունքի խախտման մասին, այլ համոզված լինի իր իրավունքի խախտման մասին, որպեսզի հայցային վաղեմության ժամկետը սկսի հոսել:

Այս առումով անհիմն են նաև պնդումներն այն մասին, որ աճուրդների մասին «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի 2007 թվականի ապրիլի 26-ին և մայիսի 23-ի համարներում տեղ գտած աճուրդի մասին հայտարարություններից կամ «Հետք» էլեկտրոնային թերթի 2018 թվականի սեպտեմբերի 28-ի համարում տեղ գտած հոդվածում առկա տվյալները բավական էին, որ հայցվորը տեղեկացված էր/գիտեր կամ պետք է իմանար իր իրավունքների խախտման մասին: Նշված հայտարարություններում և հոդվածում առկա չեն անհրաժեշտ ու բավարար տեղեկություններ, որոնց առկայության դեպքում անձը համոզված ու հաստատապես կիմանար կամ պետք է իմանար իր իրավունքների խախտման մասին, որպեսզի հայցային վաղեմության ժամկետը սկսեր հոսել: «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի 2007 թվականի ապրիլի 26-ին և մայիսի 23-ի համարների հայտարարությունները մինչև աճուրդի իրականացումն են հրապարակվել, հետևաբար դրանք չէին կարող պարունակել հետագայում աճուրդի՝ օրենքի պահանջների խախտմամբ իրականացված լինելու վերաբերյալ անհրաժեշտ ու բավարար տեղեկություններ, իսկ «Հետք» էլեկտրոնային թերթի 2018 թվականի սեպտեմբերի 28-ի համարում տեղ գտած հոդվածում առկա տվյալները ստուգում պահանջող ենթադրություններ են եղել, այլ ոչ թե՝ իրավունքի խախտման մասին վկայող անհրաժեշտ ու բավարար տեղեկություններ:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 168 հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ հայցային վաղեմություն կիրառելու հիմքերի բացակայության դեպքում դատարանը որոշում է կայացնում հայցային վաղեմությունը կիրառելու միջնորդությունը մերժելու և գործի քննությունը վերսկսելու մասին՝ նշանակելով նախնական դատական նիստի ժամանակը և վայրը:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 168, 199-200 հոդվածներով՝ դատարանը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

Թիվ ՀԿԴ/0067/02/22 քաղաքացիական գործով հայցային վաղեմություն կիրառելու վերաբերյալ պատասխանողներ Սամվել Մայրապետյանի և Արսեն Արզումանյանի ներկայացուցիչ, փաստաբան Ա.Սիրունյանի միջնորդությունը մերժել:

Քաղաքացիական գործի քննությունը վերսկսել և նախնական դատական նիստ նշանակել 2023 թվականի հունիսի 07-ին, ժամը 10:00-ին, ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի Երևանի նստավայրում՝ Երևան, Թբիլիսյան խճուղի 3/9 հասցեում, նիստերի դահլիճ 7:

Որոշումն ուժի մեջ է մտնում կայացման պահից և ենթակա չէ բողոքարկման:

ԴԱՏԱՎՈՐ՝

Կ.ԲԱԴԱԼՅԱՆ